

EURÓPSKA DOPRAVNÁ POLITIKA A DOPRAVNÁ NEHODOVOSŤ V SR V ROKU 2006

Peter Grendel ¹

Anotace: Daný článok sa venuje problematike zosúladenia cieľov európskej dopravnej politiky a situácií na cestách v SR. Základným cieľom EÚ v danej oblasti je zníženie úmrtnosti na cestách do roku 2010 o 50% oproti roku 2002. Článok prináša štatistické údaje o nehodovosti v SR a o príčinách ich vzniku. Záver článku je venovaný niektorým opatreniam Rady vlády SR pre bezpečnosť cestnej premávky v súvislosti so znižovaním nehodovosti na cestách.

Kľúčová slova: Európska dopravná politika, Národný plán na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky, návrhy opatrení, nehodovosť

Summary: : Given article deals with the issues of synchronization of the European transport policy and situations on Slovak Republic roads. EU's basic objective in this sphere is reduction of fatality rate on roads until 2010 in 50% as compared with 2002. The article shows statistical data on accidents frequency in the SR and on reasons for their occurrence. Conclusion of the article is devoted to some measures prepared by the SR Government Board of road transport safety in relation to reduction of road accidents frequency.

Key words: European transport policy, National plan to increase road traffic safety, proposals of measures, accidents frequency

1. ÚVOD

Európska dopravná politika venuje vo svojom obsahu významnú pozornosť otázkam bezpečnosti cestnej premávky, ktorú deklaruje v Bielej knihe z roku 2001 – Európska dopravná politika do roku 2010 – Čas rozhodnúť, ako aj v Európskom akčnom programe bezpečnosti na cestách. Základným cieľom je naplniť ambíciu znížiť úmrtnosť v cestnej premávke do roku 2010 o 50 %, pričom východiskovým je rok 2002. Počet obetí dopravných nehôd sa v Európskej únii pohybuje na úrovni 40 000 ročne.

2. NÁRODNÝ PLÁN NA ZVÝŠENIE BEZPEČNOSTI CESTNEJ PREMÁVKY

Slovenská republika ako člen Európskej únie rešpektuje odporúčania Európskej komisie v oblasti bezpečnosti cestnej premávky a snaží sa ich naplniť. Základnou garanciou tejto skutočnosti je Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky

---

¹ Ing. Peter Grendel, PhD., Technická univerzita Košice, Fakulta BERG, Ústav logistiky priemyslu a dopravy, email: grendel@grendel.sk, t.č. +421905607970, Trieda SNP 42, 04011 Košice

z augusta 2006, v ktorom sa uvádza: „V súlade s prijatou európskou dopravnou politikou vláda zabezpečí realizáciu opatrení na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky predovšetkým v oblasti dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, dopravnej výchovy a osvetu a bezpečnosti pozemných komunikácií.“

Rada vlády Slovenskej republiky pre bezpečnosť cestnej premávky je trvalý, poradný a koordinačný orgán vlády Slovenskej republiky navrhuje opatrenia, ktorých realizáciou sa má dosiahnuť zníženie úmrtnosti v cestnej premávke a z globálneho hľadiska sa má zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky. Počas svojho pôsobenia zasadala 7-krát a prijala 34 uznesení.

Základným koncepčným a strategickým materiálom, ktorý zohľadňuje potrebné kroky, ktorých vykonaním sa má dosiahnuť zlepšenie dopravnobezpečnostnej situácie na Slovensku je **Národný plán na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky**, ktorý sa koncipoval s výhľadom do roku 2010.

Návrh opatrení je rozčlenený do týchto oblastí:

- A. Bezpečnosť cestných vozidiel,
- B. Bezpečnosť pozemných komunikácií,
- C. Dopravná výchova a osвета,
- D. Zdravotná výchova a dopravná psychológia,
- E. Dopravno-bezpečnostná legislatíva,
- F. Dohľad nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky,
- G. Propagácia v médiách,
- H. Národná koordinácia,
- I. Medzinárodná spolupráca.

Návrh opatrení vychádza z parciálneho rozloženia úloh, ktoré je založené na báze odbornosti. Realizácia navrhovaných opatrení si vyžaduje dôslednú koordináciu všetkých subjektov a inštitúcií vrátane určenia konkrétnej zodpovednosti s cieľom dosiahnuť komplexný a integrovaný cieľ.

3. DOPRAVNÁ NEHODOVOSŤ V SR

Z hľadiska štatistických ukazovateľov je základným údajom pre posúdenie vývoja úmrtnosti v cestnej premávke počet obetí v roku 2002, ktorý predstavoval 610 úmrtí. V roku 2006 sa stalo na slovenských cestách 62 040 dopravných nehôd, pri ktorých bolo 8 660 osôb zranených ľahko, 2 032 osôb zranených ťažko a 579 osôb bolo usmrtených. Nasledujúca tabuľka uvádza štatistický prehľad počtu dopravných nehôd a ich následkov na zdraví a strate na životoch od roku 1997 do roku 2006.

Tabuľka 1 Štatistický prehľad počtu dopravných nehôd a ich následkov na zdraví a strate na životoch

Rok	Počet nehôd	Počet usmrtených osôb	Ťažko zranených osôb	Ľahko zranených osôb	Hmotná škoda v mil. Sk
1997	64 977	788	2 879	9 694	2 395,72
1998	57 532	819	3 124	9 778	2 835,51
1999	55 683	647	2 684	8 782	2 929,06
2000	50 932	628	2 204	7 890	2 616,11
2001	57 258	614	2 367	8 472	3 168,32
2002	57 060	610	2 213	8 050	3 263,66
2003	60 304	645	2 163	9 158	3 815,72
2004	61 233	603	2 157	9 033	4 023,38
2005	59 991	560	1 974	8 516	3 999,87
2006	62 040	579	2 032	8 660	4 232,71

Najviac usmrtených osôb pri dopravných nehodách bolo v rámci krajov Slovenskej republiky v Nitrianskom kraji (96 osôb), v Žilinskom a v Košickom kraji (rovnako 79 osôb). Najmenej usmrtených osôb pri dopravných nehodách bolo zaevidovaných v Bratislavskom kraji (54 osôb), v Trenčianskom kraji (55 osôb) a v Trnavskom kraji (69 osôb). Tabuľka číslo 2 uvádza počet usmrtených a zranených osôb pri dopravných nehodách podľa krajov.

Tabuľka 2 Usmrtené a zranené osoby pri dopravných nehodách podľa krajov

Kraj	Počet usmrtených osôb	Porovnanie s rokom 2005	Počet zranených osôb	Porovnanie s rokom 2005
Bratislavský	54	+9	1 109	-156
Trnavský	69	+16	1 349	+115
Trenčiansky	55	+11	1 109	-16
Nitriansky	96	+7	1 316	-72
Žilinský	79	-3	1 262	-76
Banskobystrický	71	-6	1 460	+100
Prešovský	76	-4	1 458	+134
Košický	79	-11	1 629	+173

Z celkového počtu 62 040 dopravných nehôd bolo políciou zaevidovaných 7 988 nehôd so zranením osoby. V porovnaní s rokom 2005 je to nárast o 85 nehôd.

Najčastejšími vinníkmi dopravných nehôd v roku 2006 v rámci Slovenskej republiky sú vodiči motorových vozidiel, ktorí zavinili takmer 89% nehôd a v porovnaní početnosti nasledujú nehody zavinené lesnou zverou alebo domácimi zvieratami (3,8 % z celkového počtu nehôd), 1,6 % nehôd pripadá na chodcov a 1,4% nehôd na vodičov nemotorových vozidiel.

Vo všeobecnosti medzi najčastejšie príčiny vzniku dopravných nehôd zaviných vodičmi motorových vozidiel na Slovensku v roku 2006 patrí (v zátvorke sa uvádza nárast alebo pokles oproti roku 2005):

1. nesprávny spôsob jazdy – 19 961 dopravných nehôd (oproti roku 2005 nárast o 740 nehôd), usmrtených 61 osôb (pokles o 11 osôb),
2. porušenie základných povinností – 19 063 dopravných nehôd (nárast o 1 667 nehôd), usmrtených 123 osôb (nárast o 23 osôb),
3. neprimeraná rýchlosť jazdy – 8 589 dopravných nehôd (pokles o 762 nehôd), usmrtených 198 osôb (pokles o 16 osôb),
4. nedanie prednosti v jazde – 5 916 dopravných nehôd (pokles o 122 nehôd), usmrtených 68 osôb (nárast o 9 osôb),
5. nesprávne predchádzanie – 1 375 dopravných nehôd (nárast o 49 nehôd), usmrtených 25 osôb (nárast o 5 osôb),
6. technická porucha vozidla – 64 dopravných nehôd (rovnako ako v roku 2005), usmrtená 1 osoba (nárast o 1 osobu).

Podľa kategórie vodičov, najviac dopravných nehôd v rámci Slovenskej republiky zavinili vodiči, držiteľia vodičského oprávnenia skupiny „B“, takmer 58 % z celkového počtu nehôd zaviných vodičmi motorových vozidiel (35 749 nehôd). Pri týchto nehodách bolo 324 osôb usmrtených, 1 101 ťažko zranených a 5 105 ľahko zranených osôb.

Podľa druhu nehody, najviac dopravných nehôd zaviných vodičmi motorových vozidiel vzniklo v dôsledku (v zátvorke sa uvádza nárast alebo pokles oproti roku 2005) :

1. zrážky s idúcim vozidlom – 32 395 dopravných nehôd (+ 1 266 nehôd), 215 usmrtených osôb (- 6 osôb),

2. zrážky so zaparkovaným vozidlom – 10 001 dopravných nehôd (+805 nehôd), 10 usmrtených osôb (+3 osoby),
3. zrážky s pevnou prekážkou – 8 237 dopravných nehôd (-129 nehôd), 107 usmrtených osôb (-15 osôb).

V roku 2006 zaregistrovala polícia SR celkom 6 552 dopravných nehôd, kedy vinník ušiel z miesta nehody a pri týchto nehodách bolo usmrtených 12 osôb a ďalších 371 osôb sa zranilo. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka je počet týchto dopravných nehôd vyšší o 576 nehôd, naopak počet usmrtených osôb sa znížil o 4 osoby a počet zranených osôb o 5 osôb.

Vodiči vozidiel registrovaných mimo územia SR zaviniли 3 763 dopravných nehôd (t.j. 6,9 % z celkového počtu nehôd zavinených vodičmi motorových vozidiel). Pri týchto nehodách prišlo o život 38 osôb, ťažko sa zranilo 153 osôb a 597 osôb utrpelo ľahké zranenia.

4. ZÁVER

Na základe daných štatistických ukazovateľov, je potrebné konštatovať, že okrem iných opatrení ktoré sú uvedené v **Národnom pláne na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky**, ktorý sa koncipoval s výhľadom do roku 2010 je potrebné brať ohľad taktiež na zmapovanie kritických nehodových lokalít na diaľniciach a cestách I a II triedy. Ich identifikáciou, následným sprísneným režimom na nich a dozorom zo strany dopravnej polície by sa mal znížiť počet nehôd na kritických úsekoch. Verejnosť by o týchto úsekoch mala byť informovaná na stránke slovenskej správy ciest. Ďalšími opatreniami na zníženie nehodovosti v oblasti bezpečnosti cestnej premávky sú najmä:

- 1, Aplikácia vjazdových ostrovčekov pri vjazdoch do obcí, využívanie kruhových križovatiek na novostavaných cestných komunikáciách.
- 2, Aplikácia prvkov upokojuvania dopravy na úsekoch cestných priesťahov v obciach a mestách s cieľom zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky.
- 3, Zvyšovanie viditeľnosti a zrozumiteľnosti dopravného značenia na pozemných komunikáciách.
- 4, Na vybraných cestných úsekoch inštalovať informačné automatické merače rýchlosti.
- 5, Zlepšiť prehľadnosť priechodov pre chodcov a zaistiť ich viditeľnosť.
- 6, Skvalitniť dopravné značenie železničných priecestí na pozemných komunikáciách.
- 7, Zlepšiť prehľadnosť železničných priecestí a aj klasických križovatiek.
- 8, Križovanie železničnej dráhy s pozemnou komunikáciou zriaďovať mimo úrovne koľají.
- 9, Zlepšiť technické zabezpečenie železničných priecestí.

10, Zlepšiť kvalitu povrchu vozoviek na pozemných komunikáciách.

11, V rámci projektu prípravy budovania a rekonštrukcie cestnej siete uplatňovať požiadavky na realizáciu progresívneho riadenia cestnej premávky pomocou inteligentných dopravných systémov.

12, Inštalovať kamerový systém na diaľnice a rýchlostné komunikácie, stacionárne zariadenia na odhaľovanie prejazdov na červenú na vybraných križovatkách.

Cieľom všetkých navrhovaných opatrení je najmä znížiť úmrtnosť na našich cestách a tým splniť kritérium jej zníženia o 50% oproti roku 2002.

POUŽITÁ LITERATURA

[1] EUROPEAN COMMISSION. 2001. White paper. *European transport policy for 2010 - time to decide*. 1.vyd. Luxembourg. Office for Official Publications of the European Communities, 2001. 119s. ISBN 92-894-0341-1.

[2] <http://www.justice.gov.sk>

[3] <http://europa.eu.int>

Recenzent: Ing. Fedorko Gabriel, PhD.,
   TU Košice, Fakulta BERG, Park Komenského 14, Košice